FROM UNION TO THE UNIFICATION: THE UNIONIST REPRESENTATIVES' POLITICAL DESTINIES IN BUCHAREST DURING 1918-1923 PERIOD

Florin F. Nacu
Researcher*, ICSU "C.S. Nicolăescu-Plopşor", Craiova

Abstract:The article reveals the way in which the unionist representatives, from Transylvania, Bessarabia and Bukovina had tried to continue their political destiny in Greater Romania, in 1918-1923. Usually the start of the Contemporary period of the Romanian History is accepted by historians in 1918, after the Great Union. The period 1918-1923, from the Great Union to the Constitution of 1923 represents a period of transition from the Modern to Contemporary Romania. We can consider that, immediately after the Great Union international recognition in 1919-1920 Peace Conferences in Paris-Versailles, the political activists from the new united historical regions with Romania had understood that their people, united with the Modern Romania (Old Kingdom) might be represented. Also, they were a lot of supporters of the federalist ideas in Transylvania and Bukovina, in the borders of Austria-Hungary. They had lost their influence, completely after 1920. But even the unionist activists considered that the new united territories might preserve their local administration which was not in accordance with the Romanian Constitution from 1866. In these conditions, some of the unionists decided to enter in the Bucharest political arena, creating the frame of a political fight with the Modern Romania politicians.

Keywords: Great Union, Romanian politics, Transylvania, Bukovina, Bessarabia, political representatives

I. Considerații și elemente introductive

România a devenit la 1 decembrie 1918 o țară de mărime medie în Europa, atingând maxima sa întindere teritorială. Actele plebiscitare de unire a Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Maramureșului au fost recunoscute de către autoritățile de la București, care au făcut tot ce a fost posibil, în condiții vitrege, să sprijine Unirea. Anul 1918 nu debutase sub auspicii prea favorabile pentru România. Redusă teritorial la Moldova, unde se aflau Guvernul și parlamentul Constituțional, cu un guvern pro-german instalat la București, cu linia frontului stabilizată relativ pe linia Mărăști-Mărășești-Oituz, cu armata Rusiei Țariste în degringoladă, sfâșiată de Contrarevoluția Bolșevică din 25 octombrie/7 noiembrie 1917, cu Rusia Sovietică ieșită din Primul Război Mondial, prin pacea separată de la Brest-Litowsk din 3 martie 1918[1], România a fost nevoită să încheie ea însăși pacea separată la 26 aprilie/7 mai 1918, la București, în condiții umilitoare. În acest context, s-a produs Unirea cu Basarabia. Condițiile favorabile de la sfârșitul toamnei anului 1918 (capitularea aliaților Germaniei: Bulgaria, Austro-Ungaria, Turcia), sprijinul Misiunii Militare Franceze din România, conduse de Generalul Henri Mathias Berthelot au dus la reintrarea României în război,la 10 noiembrie 1918, cu o zi înainte de semnarea Armistițiului de la Compiegne din 11 noiembrie 1918. Ulterior s-au unit Bucovina[2] și Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul[3].

* E-mail:florinnacu86@yahoo.ro
[1] Volodymyr Kubijovyč (ed.), *Ukraine – A Concise Encyclopaedia* I. University of Toronto Press 1963, p.744.
[2] Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1918*. Vol. 2, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p.393.
[3] Ion Calafeteanu, Viorica-Pompilia Moisuc, *Unirea Basarabiei și a Bucovinei cu România. 1917-1918.*Documente, Editura Hyperion, Chișinău, 1995, p.333-341.

BDD-A29650 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:34 UTC)

România s-a confruntat cu dezaprobarea Aliaților la Conferințele de Pace de la Paris din 1919-1920 în privința păcii separate. Totuși, elita politică românească de pe ambele versante ale Carpaților și de pe ambele maluri ale Prutului a încercat și a reușit să impună punctul de vedere al României, reușindu-se recunoașterea internațională a Marii Uniri, mai puțin a Basarabiei, care a fost lăsată pe seama negocierilor ulterioare cu Rusia Sovietică.

II. De la unire la unificare

Practic, drumul pe care s-a înscris România, după 1918 a fost acela de la unire către unificare. Regiunile nou integrate în România funcționau după legile fostelor imperii vecine, încă circulau monedele acestora, titlurile de valoare, orașele aveau privilegii fiscale, sistemele de taxare erau diferite, dreptul de vot era diferit față de cel din România, negustorii aveau anumite interese și anumite facilități. Totodată, în virtutea tratatelor internaționale, evreii din regiunile nou unite cu România primeau cetățenia statului român, în timp ce evreii din Vechiul Regat încă se supuneau legii naturalizării individuale.

Țăranii din România luptaseră pe front și pentru că li se promiseseră pământul și dreptul la vot, ceea ce impuneau modificarea legislației electorale și trecerea la votul universal. Reforma agrară presupunea corelarea sistemului de agrimensură, unificarea sistemului monetar, fiscal, sistemului de măsurare și control ale distanței, cantității. Regiunile românești care fuseseră sub dominație austro-ungară aveau o infrastructură net superioară Vechiului Regat, iar Vechiul Regat era mult mai dezvoltat decât Basarabia, de exemplu. Dobrogea și Cadrilaterul aveau și ele anumite lispuri organizatorice, deși problemele etnice și confesionale fuseseră oarecum rezolvate, rămânând însă cele economice. În aproape jumătate din România Mare (regiunile nou-unite cu România), nu se vorbea frecvent limba română, aceasta nu se preda în toate școlile, localitățile nu aveau nume românești, Biserica Ortodoxă Română (încă dependentă canonic de Patriarhia de la Constantinopol) încă nu era prezentă canonic. Românii, majoritar etnic, au devenit prin forța evenimentelor majoritari politic, deși nu erau atât de activi economic, pe când minoritățile , altă dată singurele active politic și având monopolul economic se vedeau incluse în rândul minorităților, obligate să aibă aceleași drepturi cu ale românilor majoritari.

În plus, trebuie precizat că organismele românilor care au organizat adunările plebiscitare în regiunile istorice unite cu România au acționat ca organisme executive (guverne de facto), trecerea puterii de la aceste organisme executive către Guvernul de la București făcându-se nu fără emoții și discuții. Transilvănenii și bucovinenii au fost cei mai vocali, Iuliu Maniu și Iancu Flondor[4] fiind adepți ai unui soi de autonomie internă a Transilvaniei și Bucovinei în cadrul României Mari. În Banat, administrația românească s-a instalat abia la 3 august 1919, după dispariția meteoricei Republici Autonome a Banatului.

Fruntașii români unioniști care au trebuit să se integreze în politica internă inițiată de la București erau nume mari precum Alexandru Vaida-Voevod, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Octavian Goga, Ion Inculeț, Iancu Flondor, Ion Nistor.

Ei trebuiau să se confrunte politic de acum cu politicienii de la București. Abia se stinsese generația pașoptiștilor și o nouă generație se născuse. Exponenții cei mai importanți ai politicii de la București erau frații Ion (Ionel) I .C. Brătianu, Constantin (Dinu) I.C. Brătianu și Vintilă I.C. Brătianu, lideri ai Partidului Național Liberal. Însă, veneau din urmă lideri ca I.G. Duca, Constantin Angelescu, Gheorghe I. Brătianu, Gheorghe Tătărescu (liberali), Take Ionescu (liberal-conservator), Ion Mihalache, Vasile Kogălniceanu (exponenți ai țărănismului), A.C. Cuza, Nicolae Iorga (poporaniști cu accente spre naționalism), Constantin Stere (sămănătorist, originar din Basarabia), Mihail Manoilescu (corporatist), Constantin Dobrogeanu-Gherea, Constantin Titel Petrescu (socialist) Acest partid, deși fusese în prima linie a politicii românești în anii Războiului de Întregire

[4] Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, *Viața politică în România 1918 -1921*, Ediția a II-a completată, Editura Politică, București, 1976, p.17-18.

BDD-A29650 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:34 UTC)

Națională, se erodase. Mult mai rău stătea Partidul Conservator al lui Alexandru Marghiloman care primise eticheta de colaboraționist cu Germania (ocupantul) de care nu va putea scăpa eșuând politic în 1922, când nu a mai obținut niciun loc în Parlamentul României Mari. Ionel Brătianu a avut intuiția să facă un joc politic abil. După ce, în perioada Conferințelor de Pace de la Paris, a făcut un pas în spate, trecându-l în prim-plan pe Alexandru Vaida-Voevod[5] ca Președinte al Consiliului de Miniștri (și pentru ca câștiga simpatia Masoneriei –David Lloyd George, Georges Clemenceau erau masoni cunoscuți), Ionel Brătianu, ajutat de Constantin Argetoianu,un personaj din Oltenia, cu un ascendent puternic spre combinații politice l-a împins în prim plan pe Generalul Alexandru Averescu (”tătuca țăranilor”), lider al Ligii Poporului. Astfel PNL și-a revenit, reușind să conducă autoritar în perioada 1922-1926[6],când acest partid practic a surclasat dinastia conducătoare a României, Nicolae Iorga spunând că Dinastia de Hohenzollern slujea Dinastiei de la Florica.

Alexandru Vaida-Voevod a fost primul lider de peste Munți care a ajuns în postul de Președinte al Consiliului de Miniștri (șef al Guvernului), după 1918. Basarabenii și bucovinenii au fost cei mai vitregiți în noul establishment de la București, Ion Inculeț și Iancu Flondor fiind miniștri fără portofoliu,cu sarcina de a veghea la unificarea Basarabiei, repsectiv Bucovinei. Iancu Flondor a fost ceva mai radical, el ridicându-se contra unor practici corupte ale Guvernului dela București, ieșind din scenă, în locul său fiind preferat mult mai docilul Ioan Nistor.

Ștefan Cicio Pop și Vasile Goldiș[7] s-au aflat în prim-planul unificării Transilvaniei, în perioada la care ne referim. Ei au intrat în conflict cu Iuliu Maniu, care a decis că șansa de a supraviețui politic la București era să fuzioneze cu un partid în ascensiune de dincolo de Munți, în Vechiul Regat. Conservatorii lăsaseră un loc liber pe partea dreaptă a eșicherului politic de la București (deși, de dreapta, PNL avea viziuni progresiste), compatibilcu viziunea Partidului Național Român din Ardeal care era acum ”fără obiect politic”. Liderii ardeleni Alexandru Vaida-Voevod,Vasile Goldiș și Ștefan Cicio-Pop (din 1905 au susținut ideea activismului considerată superioară celei de pasivism în lupta politică națională din Ardeal) au dezaprobat ideea apropierii lui Iuliu Maniu de Ion Mihalache din Muntenia.

De exemplu, în martie 1923, Iancu Flondor îi scria lui Iuliu Maniu: ” *Tot timpul am urmărit cu cel mai viu interes acțiunea Dumneavoastră politică în vederea restabilirii dreptății și a legalității vieții politice din România întregită fiind și eu convins că viitorul țării și nației noastre este strâns legat de drept și legalitate, și că visul secular al unei Românii întregite, prospere și puternice nu este realizabil decât numai pe această cale*”[8].

III. Spre provocările politicii românești contemporane

După 1926, anul înființării Partidului Național Țărănesc, prin fuziunea dintre formațiunile politice ale lui Iuliu Maniu și Ion Mihalache, pe scena politică românească s-a intensificat numărul ardelenilor în viața politică de la București. Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod[9], Octavian Goga au sprijinit ideea detronării liberalilor, după moartea Regelui Ferdinand I și a lui Ionel Brătianu în anul 1927, precum și ideea readucerii în țară a fostului principe Carol, care fusese exclus de la succesiune, considerându-se că liberalii i-au forțat mâna regelui Ferdinand I. Totodată, intensificarea acțiunilor comuniștilor a impus liderilor de dreapta din România să lase deschisă

[5] Stelian Neagoe, *Oameni politici români*, Editura Machiavelli, București, 2007, p. 707–712.
[6] Ion Bitoleanu, *Din istoria României moderne: 1922-1926*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981, p. 29.
[7] Gheorghe Șora, *Contribuții privitoare la biografia lui Vasile Goldiș*, Editura Extras din Crisia, 1979, p. 10 și urm.
[8] Gavril Irimescu, *Scrisori către și de la Iancu Flondor din anii 1918-1924 privind viața politică românească*, în "Codrul Cosminului", Analele Științifice ale Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava, Seria Istorie, 2000-2001, nr. 6-7, p. 401 și urm.
[9] Nicolae C. Nicolescu, *Enciclopedia șefilor de guvern ai României (1862-2006),* București,Editura Meronia, 2006, p. 328–333

BDD-A29650 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:34 UTC)

şansa formaţiunilor de extrema dreaptă să poată contrabalansa influenţa extremei stângi, direcţionate de către URSS, spre acţiuni destabilizatoare.

Practic, din 1923, scena politică românească a început să capete conturul specific Epocii Contemporane. Constituţia din anul 1923 a fost văzută de către unioniştii din vechile regiuni istorice unite cu România drept un act de forţă a liberalilor care au forţat adoptarea acesteia de către Parlamentul României.

Ca o linie generală, se cuvine să arătăm că România a parcurs din 1918 şi până în 1923 un drum sinuos de la Marea Unire, către unificarea politică, legislativă, adminsitrativă, economică, fiscală. Au rămas în urmă dezvoltarea unitară a infrastructurii şi atragerea în ”politica mare” a liderilor din vechile regiuni istorice. Mihai Moruzov, celebrul şef al serviciilor secrete din perioada interbelică a raportat faptul că Basarabia era deja penetrată informativ de către structurile militare de spionaj sovietic şi că pierderea Basarabiei de către România urma să fie o chestiune de timp.

IV. Concluzii

Nu este de mirare, de ce după 1944, ţinta autorităţilor române, coordonate strict de către Moscova a fost aceea de a îndepărta elita care contribuise la Marea Unire din 1918, în special elita basarabeană şi bucovineană, atât cât mai era la acel moment. Cel mai tragic sfârşit l-au avut Iuliu Maniu, ca şi colegul său de alianţă Ion Mihalache sau adversarul lor Gheorghe I. Brătianu. Evident, o parte din aşa zisa lor ”vină” a fost atitudinea faţă de activiştii comunişti în perioada interbelică şi sprijinul lor pentru acţiunile de extrema dreaptă[10].

În concluzie, politica internă a României Mari, a cunoscut o confruntare între politicienii din Vechiul Regat şi cei din regiunile istorice unite cu Patria Mamă. Aceste confruntări au avut accente de duritate şi au degenerat, ceea ce a subminat poziţia României pe plan european. Practic România Mare s-a părbuşit în 1940 din cauza absenţei unei politici interne şi externe unitare. Alianţele regionale interbelice, absenţa acordului final cu URSS, apropierea de extrema dreaptă europeană, neglijarea relaţiei cu Franţa şi Marea Britanie s-au dovedit a fi fatale.

BIBLIOGRAPHY

- Bitoleanu, Ion, *Din istoria României moderne: 1922-1926*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1981.
- Calafeteanu, Ion, Moisuc, Viorica-Pompilia, *Unirea Basarabiei şi a Bucovinei cu România. 1917-1918.*Documente, Editura Hyperion, Chişinău, 1995.
- Coposu, Corneliu, *File dintr-un jurnal interzis. 1936-1947, 1953, 1967-1983,* ediţie îngrijită de Doina Alexandru, Bucureşti, Editura Vremea, 2014.
- Kirițescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1918*. Vol. 2, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989.
- Kubijovyč, Volodymyr (ed.), *Ukraine – A Concise Encyclopaedia* I. University of Toronto Press 1963.
- Irimescu, Gavril, *Scrisori către şi de la Iancu Flondor din anii 1918-1924 privind viaţa politică românească*, în "Codrul Cosminului", Analele Ştiinţifice ale Universităţii "Ştefan cel Mare" din Suceava, Seria Istorie, 2000-2001, nr. 6-7, p. 401-409.
- Muşat, Mircea Ardeleanu, Ion, *Viaţa politică în România 1918 -1921*, Ediţia a II-a completată, Editura Politică, Bucureşti, 1976.
- Neagoe, Stelian, *Oameni politici români*, Editura Machiavelli, Bucureşti, 2007.

[10] Corneliu Coposu, *File dintr-un jurnal interzis. 1936-1947, 1953, 1967-1983*, ediţie îngrijită de Doina Alexandru, Bucureşti, Editura Vremea, 2014, p. 152-155.

BDD-A29650 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:34 UTC)

- Nicolescu, Nicolae C., *Enciclopedia șefilor de guvern ai României (1862-2006),* București,Editura Meronia, 2006.
- Șora, Gheorghe, *Contribuții privitoare la biografia lui Vasile Goldiș*, Editura Extras din Crisia, 1979.

BDD-A29650 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:34 UTC)